C/2023/457

2023 12 1

P9_TA(2023)0098

ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos persvarstymas

2023 m. balandžio 18 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliucija dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Sąjungoje, Sprendimas (ES) 2015/1814 dėl Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos rinkos stabilumo rezervo sukūrimo ir veikimo ir Reglamentas (ES) 2015/757 (COM(2021)0551 – C9-0318/2021 – 2021/0211A(COD))

(Įprasta teisėkūros procedūra: pirmasis svarstymas)

(C/2023/457)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą Europos Parlamentui ir Tarybai (COM(2021)0551),

— atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 2 dalį ir 192 straipsnio 1 dalį, pagal kurias Komisija pateikė pasiūlymą Parlamentui (C9-0318/2021),

— atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 3 dalį,

— atsižvelgdamas į Čekijos Respublikos Senato pagal Protokolą Nr. 2 dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo pateiktą pagrįstą nuomonę, kurioje tvirtinama, kad teisėkūros procedūra priimamo akto projektas neatitinka subsidiarumo principo,

— atsižvelgdamas į 2021 m. gruodžio 8 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ([1]),

— atsižvelgdamas į 2022 m. balandžio 28 d. Regionų komiteto nuomonę ([2]),

— atsižvelgdamas į preliminarų susitarimą, kurį atsakingas komitetas patvirtino pagal Darbo tvarkos taisyklių 74 straipsnio 4 dalį, ir į 2023 m. vasario 8 d. laišku Tarybos atstovo prisiimtą įsipareigojimą pritarti Parlamento pozicijai pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 4 dalį,

— atsižvelgdamas į 2023 m. kovo 9 d. Pirmininkų sueigos sprendimą leisti Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetą padalyti teisėkūros procedūrą ir pateikti du atskirus konsoliduotus tekstus svarstymui plenariniame posėdyje,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 59 straipsnį,

— atsižvelgdamas į Biudžeto komiteto, Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komiteto, Vystymosi komiteto ir Transporto ir turizmo komitetas nuomones,

— atsižvelgdamas į Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto pranešimą (A9-0162/2022),

1. priima per pirmąjį svarstymą toliau pateiktą poziciją ([3]);

2. atsižvelgia į Komisijos pareiškimus, pridėtus prie šios rezoliucijos;

3. ragina Komisiją dar kartą perduoti klausimą svarstyti Parlamentui, jei ji savo pasiūlymą pakeičia nauju tekstu, jį keičia iš esmės arba ketina jį keisti iš esmės;

4. paveda Pirmininkei perduoti Parlamento poziciją Tarybai, Komisijai ir nacionaliniams parlamentams.

([1]) OL C 152, 2022 4 6, p. 175.
([2]) OL C 301, 2022 8 5, p. 116.
([3]) Ši pozicija pakeičia 2022 m. birželio 22 d. priimtus pakeitimus (OL C 32, 2023 1 27, p. 108).

P9_TC1-COD(2021)0211A

Europos Parlamento pozicija, priimta 2023 m. balandžio 18 d. per pirmąjį svarstymą, siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2023/…, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Sąjungoje, ir Sprendimas (ES) 2015/1814 dėl Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos rinkos stabilumo rezervo sukūrimo ir veikimo

(Kadangi Parlamentas ir Taryba pasiekė susitarimą, Parlamento pozicija atitinka galutinį teisės aktą, Direktyvą (ES) 2023/959.)

TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PRIEDAS

Komisijos pareiškimai dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2023/959 [1], kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Sąjungoje, Sprendimas (ES) 2015/1814 dėl Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos rinkos stabilumo rezervo sukūrimo ir veikimo, priėmimo

Inovacijų fondas ir jūrų sektorius

Pagal jūrų sektoriui skirtas temas, įtrauktas į 10a straipsnio 8 dalyje nurodytus kvietimus teikti pasiūlymus, iki 2030 m. šiose srityse turėtų būti paskirstyta 20 mln. apyvartinių taršos leidimų, laikantis pagal tuos kvietimus teikti pasiūlymus taikytinų taisyklių.

Rinkos skaidrumas

Kad Europos anglies dioksido rinka taptų dar vientisesnė ir skaidresnė, Komisija padarys deleguotųjų aktų, reglamentuojančių apyvartinių taršos leidimų pardavimą aukcione ir Sąjungos registro veikimą, pakeitimų, kurių tikslas – gerinti apyvartinių taršos leidimų ir jų išvestinių finansinių priemonių rinkos reguliavimo ataskaitų rengimą ir šios rinkos stebėseną, skatinti užkardyti ir nustatyti piktnaudžiavimo rinka atvejus ir padėti užtikrinti tvarkingą apyvartinių taršos leidimų ir susijusių išvestinių finansinių priemonių rinkų veikimą.

Komisijos reglamento (ES) Nr. 1031/2010 (Pardavimo aukcione reglamentas) 36 straipsnyje yra nustatyta aukciono platformos pareiga pagal Direktyvą 2014/65/ES (FPRD II) paskirtai kompetentingai nacionalinei institucijai pateikti išsamią ir tikslią informaciją apie kiekvieną pardavimo aukcione sandorį. Peržiūrėdama Pardavimo aukcione reglamentą Komisija numatys, kad duomenys apie aukcionus taip pat turi būti teikiami tiesiogiai Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijai (ESMA). Tai padės veiksmingiau stebėti apyvartinių taršos leidimų aukcionus ir atitinkamas sąsajas su antrine rinka.

Komisijos reglamento (ES) 2019/1122 (Registro reglamentas) 55 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad grynai dvišaliai ne biržos sandoriai turi būti pažymimi Sąjungos registre tada, kai inicijuojamas apyvartinių taršos leidimų pervedimas. Tačiau rinkos dalyviai tai daro nesistemingai. Siekdama geriau informuoti sąskaitų turėtojus ir užtikrinti geresnį šios nuostatos įgyvendinimą, Komisija iš dalies pakeis grynai dvišalių ne biržos sandorių žymėjimo reikalavimą. Be to, Komisija Sąjungos registro sistemoje įdiegs techninių pakeitimų, kuriais bus užtikrinta, kad toks žymėjimas būtų privalomas vykdant sandorius.

Siekdama gerinti rinkos reguliavimo institucijoms prieinamų duomenų, susijusių su vadinamąja neatidėliotinų prekybos apyvartiniais taršos leidimais sandorių rinka, kokybę, Komisija Registro reglamente taip pat padarys pakeitimų, suteiksiančių rinkos reguliavimo institucijoms galimybę prašyti nuolatinės prieigos prie Sąjungos registre saugomų duomenų. Tai padės reguliavimo institucijoms laiku gauti informaciją, kurią būtų galima sutikrinti su pagal teisės aktus gaunamais duomenimis apie išvestinių finansinių priemonių rinkas, ir prireikus imtis veiksmų siekiant užtikrinti tinkamą Europos anglies dioksido rinkos veikimą.

Galiausiai Komisija norėtų priminti, kad nuo 2018 m. sausio mėn. apyvartiniai taršos leidimai pagal Direktyvą dėl finansinių priemonių rinkų (FPRD II) yra priskiriami prie finansinių priemonių. Anksčiau finansų rinkos taisyklės buvo taikomos tik su apyvartiniais taršos leidimais susijusių išvestinių finansinių priemonių sandoriams. Praktiškai šis priskyrimas reiškia, kad Europos anglies dioksido rinkoje prekiaujantys subjektai turi vykdyti tam tikras labai konkrečias pareigas.

Direktyvos 2014/65/ES (FPRD II) 58 straipsnyje nustatyta, kad visi rinkos dalyviai turi kasdien pranešti apie anglies dioksido rinkoje turimų savo pozicijų skaičių (ataskaitų apie pozicijas teikimas). Šias atitinkamoms nacionalinėms kompetentingoms institucijoms teikiamas ataskaitas apie pozicijas kas savaitę paskelbia ESMA.

Pagal Reglamento (ES) Nr. 600/2014 (FPRR) 26 straipsnį rinkos dalyviai nacionalinėms institucijoms taip pat turi pateikti išsamius duomenis apie visus su apyvartiniais taršos leidimais ir jų išvestinėmis finansinėmis priemonėmis susijusius savo finansinius sandorius, įskaitant ne biržos sandorius (pareiga pranešti apie sandorius). Reglamento (ES) Nr. 596/2014 (Piktnaudžiavimo rinka reglamentas) 16 straipsnyje nustatyta, kad visiems rinkos dalyviams taikomos griežtos piktnaudžiavimo rinka prevencijos taisyklės, įskaitant teisinę pareigą pranešti atitinkamoms finansų institucijoms apie įtartiną prekybą.

Apie su apyvartiniais taršos leidimais ir jų išvestinėmis finansinėmis priemonėmis susijusius savo sandorius rinkos dalyviai turi pranešti atitinkamoms nacionalinėms kompetentingoms institucijoms, atsakingoms už anglies dioksido rinkos priežiūrą. Europos lygmeniu jų veiksmus, kaip ir kitų finansinių priemonių atveju, koordinuoja ESMA.

[1] OL L 130, 2023 5 16, p. 134.

Pajamų panaudojimas

Komisija mano, kad Direktyvos 2003/87/EB 3d straipsnio 6 dalimi, 10 straipsnio 3 dalimi ir 30d straipsnio 5 dalimi valstybės narės nėra įpareigojamos atidėti lėšų nacionaliniu lygmeniu. Toje direktyvoje nustatytas tiek pajamų šaltinis, tiek bendrieji tikslai, pagal kuriuos valstybės narės renkasi tų pajamų naudojimo reikmes.

Komisija patvirtina, kad valstybės narės neprivalo nustatyti ATLPS leidimų pardavimo aukcione pajamų paskirties, tačiau gali panaudoti šių pajamų vertės finansinį atitikmenį.“